

A tartalomjegyzék platformszolgáltatók és más közvetítő szolgáltatók szerzői jogsértésekért való felelőssége a Digital Services Act tükrében

GRAD-GYENGE ANIKÓ*

A tanulmány a közvetítő szolgáltatók felelősségi rendszerének változását vizsgálja. Elemzi a CDSM irányelv által bevezetett szabályokat a tartalomjegyzék platformszolgáltatók tekintetében. Ezt követően elhelyezi ezeket a szabályokat a Digital Services Act (DSA) keretei között és áttekinti a szerzői jogi jogsértésekért való felelősség változásait a többi közvetítő szolgáltató körében. Részletesen elemzi azt a kérdést, hogy a DSA mennyiben egészíti ki a CDSM irányelvben lefektetett új felelősségi rezsimit.

Kulcsszavak: szerzői jogi felelősség, tartalomjegyzék szolgáltató, DSA, közvetítő szolgáltató, safe harbour szabályok

The Liability of Content-Sharing Platform Providers and Other Intermediary Service Providers for Copyright Infringement in the Light of the Digital Services Act

The study examines the changing copyright liability regime for intermediary service providers. It analyses the rules introduced by the CDSM Directive for content sharing platform providers. It then situates these rules within the framework of the Digital Services Act and reviews the changes in the liability for copyright infringement for other intermediary service providers. It will analyse in detail the extent to which the DSA complements the new liability regime set out in the CDSM Directive.

Keywords: liability for copyright infringements, content-sharing platform providers, Digital Services Act, intermediary service providers, safe harbour-rules

1. Bevezető gondolatok

Az Európai Unió szerzői jogi belső piacának szabályozása immáron több mint két évtizede intenzív jogalkotási tevékenység hatására formálódik. Ennek legutóbbi, meghatározó lépése volt az ún. CDSM irányelv¹ elfogadása, ami egyben a 2010-ben meghirdetett szerzői jogi reformfolyamat lezárása is. Az irányelv salátajogszabályként a szerzői jogi *acquis*-t számos ponton módosította, és új szabályozási területeket vont be a harmonizáció körébe. Az irányelv horizontális

* Habilitált egyetemi docens, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Üzleti Jog Tanszék.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/790 irányelve (2019. április 17.) a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról (CDSM irányelv).

hatályú, számos szerzői jogi területet érint, a tartalomjegyzék (platform)szolgáltatók működése szempontjából mégis csak egy szűkebb, bár meghatározó jelentőségű aspektust rendezett.

Kiemelkedő a jelentősége a CDSM irányelv 17. cikkében foglalt szabályozásnak, amely az ún. *value gap* probléma felszámolását tűzte ki célul. Az „értékhiány” az – elsősorban – zenei és filmes online piacokon a tartalomszolgáltatásokra vonatkozó különböző jogi felelősségi szabályok és az ebből fakadó költségeltérések miatt alakult ki. A szerzői jogi nyilvánossághoz közvetítést megvalósító, így jogdíj fizetésére kötelezett szolgáltatóknak, valamint a tárhelyszolgáltatóként értékelt, az elektronikus kereskedelmi irányelv² közvetítő szolgáltatók felelősségére vonatkozó *safe harbour* szabályai hatálya alá tartozó,³ így engedély kérésére és az ezzel járó jogdíj fizetésére nem köteles szolgáltatóknak (az egyszerű hozzáférést, gyorsítótárolást, tárhelyet vagy keresőmotort nyújtó szolgáltatóknak) a szerzői jogi jogosultak felé ugyanis igencsak eltérő mértékű kötelezettségei voltak.

Ebben a keretben az Európai Unió Bírósága (EUB) csak a sajátos, aktív tárhelyszolgáltatókra és a specifikus fájlcsere-szolgáltatókra vonatkozó speciális szabályokat tudta létrehozni, de az előbb említett különbséget nem volt képes felszámolni.⁴ Ennek köszönhetően pedig, bár a közönség mindkét fajta szolgáltatáson keresztül komoly mennyiségű védett tartalmat ért el, a jogosult csupán az első körből számíthatott érdemi bevételre. A CDSM irányelv egyes tárhelyszolgáltatókra vonatkozó szabályokat közelített a tartalomszolgáltatókra vonatkozó előírásokhoz, megemelve e szolgáltatók felelősségének szintjét a rajtuk keresztül a közönséghez eljutó tartalomért.⁵ Az irányelv azonban egyáltalán nem foglalkozott a többi közvetítő szolgáltató tevékenységének a szerzői jogi tartalmak közvetítéséhez való viszonyával, ezen a területen az EUB által elvégzett közel húszéves jogfejlesztő munka jogszabályi leképezés nélkül maradt.

Az irányelv átültetési határideje 2021. június 17. volt, amit számos tagállam – köztük Magyarország – betartott, azonban néhány tagállam nem teljesítette határidőre jogharmonizációs kötelezettségét.⁶ Igaz, még az átültetést teljesítő tagállamok is igen sokszínű módon oldották

² Az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelve (2000. június 8.) a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól (Eker. irányelv).

³ Eker. irányelv 12–14. cikk.

⁴ Lásd C-682/18. és C-683/18. YouTube és Cyando egyesített ügyek.

⁵ A szerzői jogi reformfolyamat egy másik vonatkozásban a televíziós szolgáltatásokkal kapcsolatos szerzői jogi szabályok felülvizsgálatára került sor. Ezek között a Satcab2 irányelv [az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/789 irányelve (2019. április 17.) a műsor-szolgáltató szervezetek egyes online közvetítéseire, valamint televíziós és rádiós műsorok továbbközvetítésére alkalmazandó szerzői jogok és szerzői joggal szomszédos jogok gyakorlására vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint a 93/83/EGK tanácsi irányelv módosításáról] igen hasonló modellt alkalmazott a közvetlen betáplálási szabályok elfogadásánál. A CDSM modelljéhez hasonló az a konstrukció, amely szerint több szereplő magatartása nélkülözhetetlen ahhoz, hogy digitális (védett) tartalom hozzáférhető legyen, és a közvetlen betáplálás első, közönséget soha el nem érő fázisának engedélyköteles magatartássá tételével lényegében azonos módon, egy korábban (önállóan) felhasználásnak nem tekintett cselekményt vont be az engedélyköteles magatartások körébe. A tényleges hozzáférhetővé tételt megvalósító személy hasonlóan nem bír tényleges tudással a rajta keresztül elérhetővé váló tartalom jogszerűségéről. A hasonlóság nem lehet véletlen: az üzleti modellek ilyen irányú mozgása a jogi szabályozás szisztematikus átalakulásához vezethet.

⁶ A tagállamok kisebbik része ültette át az irányelvet határidőre, a jelen tanulmány írása idején még négy tagállam adós ezzel, Dánia esetében pedig már csak a jogszabály elfogadása várat magára.

meg jogalkotási feladatukat. Részből ezért a piaci működés egyértelmű módosulása az irányelv átültetésének hatására még várta magára. Ráadásul úgy tűnhet, a működés harmonizációját befolyásolja az is, hogy a szabályozás kellően tág mozgásteret ad a szolgáltatóknak arra, hogy magatartásukat továbbra is elsősorban az üzleti érdekeiknek megfelelően és csak kevésbé az irányelv által elsődlegesen megszabott új módon alakítsák.⁷

A digitális szolgáltatásokról szóló rendeletet (DSA) abban az időszakban fogadták el,⁸ amikor a CDSM irányelv átültetési határideje már lejárt, de azt a tagállamok többsége még nem hajtotta végre. Hatálybalépése azonban jelenleg is várta magára, így elképzelhető, hogy a CDSM irányelv átültetésével a jelen tanulmány írásakor még adós tagállamok a rendelet hatálybalépéséig révbe érnek. A DSA részből felszámolja az Eker. irányelv szerinti *safe harbour* rendelkezéseket, de nem alakítja át azokat jelentős mértékben, csupán áttemeli a közvetítő szolgáltatók felelősségére vonatkozó eddigi szabályokat.⁹ Mindazonáltal rájuk vonatkozóan számos kiegészítő szabályt is tartalmaz,¹⁰ egyes nagyobb (az ún. online óriásplatform, valamint a nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető) szolgáltatók tekintetében pedig magasabb megfelelési kritériumokat állapít meg. Ennek köszönhetően a DSA várhatóan komoly hatást fog gyakorolni a szerzői jogi tartalmak elérhetővé tételében közreműködő olyan szolgáltatásokra is, amelyek egyébként nem tartoznak a CDSM irányelv hatálya alá, de befolyásolja azoknak a szolgáltatásoknak a működését is, amelyek a CDSM irányelvben felállított új felelősségi rezsím alá tartoznak.

A téma kutatása még gyerekcipőben jár: eddig a DSA és a CDSM irányelv együttes értelmezését kizárólag a tartalommegosztó szolgáltatók tekintetében João Quintais és Sebastian Schwemer, valamint az European Copyright Society Alexander Peukert által vezetett szerzői közössége végezte el átfogó tanulmányban,¹¹ Eleonora Rosati pedig a DSA-nak a jogérvényesítésre gyakorolható hatásával foglalkozott.¹² Az irodalom szűkössége érthető: fentebb már láttuk, hogy a CDSM irányelv átültetése több tagállamban nem történt még meg, a DSA pedig még mindig nincs hatályban, emiatt a kettő találkozási pontjait vizsgáló bírói gyakorlat sem születhetett még. Ez az írás a Quintais–Schwemer-tanulmány, valamint a Rosati-előadás következtetéseire reflektálva íródott, ugyanakkor a vizsgálat körébe szélesebb szolgáltatói kört von be, kiterjesztve a tel-

⁷ Lásd erre vonatkozóan részletesen MEZEI Péter – HARKAI István: Önszabályozó platformok? Elemzés a végfelhasználói jogok érvényesüléséről a CDSM irányelv 17. cikkének átültetése fényében. *In Medias Res*, 2022/1., <https://bit.ly/3uOUCYw>, 5–17.; HARKAI István – MEZEI Péter: Végfelhasználói flexibilitások és platformfelelősség a CDSM-irányelv fényében. In TÖRÖK Bernát – ZÓDI Zsolt (szerk.): *Az internetes platformok kora*. Budapest, Ludovika, 2022, 109–127.

⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 2022/2065 rendelete (2022. október 19.) a digitális szolgáltatások egységes piacáról és a 2000/31/EK irányelv módosításáról (digitális szolgáltatásokról szóló rendelet) (Digital Services Act, DSA).

⁹ DSA 4–7. cikk.

¹⁰ DSA 8–32. cikk.

¹¹ João P. QUINTAIS – Sebastian F. SCHWEMER: The Interplay between the Digital Services Act and Sector Regulation: How Special Is Copyright? 13(2) *European Journal of Risk Regulation* (2022) 191–217., <https://doi.org/10.1017/err.2022.1>; Alexander PEUKERT et al.: European Copyright Society – Comment on Copyright and the Digital Services Act Proposal – 53 IIC (2022).

¹² Eleonora ROSATI: The Digital Services Act and Copyright Enforcement: The Case of Article 17 of the DSM Directive. *IRIS*, 2021-01. A 2021. május 27-i Copyright and the Digital Services Act webinaron tartott előadás leírata.

jes szerzői jogi tartalmakat közvetítő szolgáltatói körre, valamint a DSA végleges szövegéből indul ki, annak teljes eszköztárát vizsgálva a közvetítő szolgáltatók szerzői jogi tartalmak közvetítésével kapcsolatos gyakorlata tekintetében. Az elemzés azonban – időbeliségéből fakadóan – még nem tudja a várható esetjogot vizsgálni, így a kutatásnak további távlatai is vannak.

A kutatási program keretei között a jelen írás – elsősorban szerzői jogi szempontból – azt a kérdést vizsgálja, hogy az Eker. irányelv hatálya alá tartozó közvetítő szolgáltatókat, az innen (részben) kikerült és a CDSM irányelv hatálya alá tartozó szolgáltatókat miként érinti a DSA, és ennek milyen következményei lehetnek a szerzői jogi tartalmakat nyújtó szolgáltatók fejlődésére, működésére, különös tekintettel a szerzői jogi tartalmak elérhetővé tételére.

2. Az Eker. irányelv szerzői jogi relevanciájú esetjogának vázlata – ahonnan indulunk

2.1. A nyilvánossághoz közvetítés jogát értelmező ítéletek releváns köre

Az EUB számos ügyben vizsgálta az elektronikus kereskedelmi szolgáltatók tevékenysége és a szerzői jog kapcsolatát. Ezek közül az első csoportba azok tartoznak, amelyekben az volt a kérdés, hogy mely elektronikus kereskedelmi szolgáltatói cselekmények minősülhetnek a végfelhasználó tevékenységétől függetlenül, önálló nyilvánossághoz közvetítésnek, azaz mely esetekben nem tartozik a szolgáltató az Eker. irányelv 12–14. cikkében foglalt *safe harbour* szabályok hatálya alá. Ezek között kiemelkedő jelentőségű volt a Pirate Bay-ügy, amelyben a világméretű fájlmegosztóval kapcsolatban mondta ki az EUB, hogy az üzemeltető az online megosztó platform rendelkezésre bocsátásával és üzemeltetésével a magatartása következményeinek teljes ismeretében, hasznoszerzési céllal jár el a védelem alatt álló művek rendelkezésre bocsátása érdekében, indexálva és kategorizálva az említett platformon lévő torrentfájlokat, amelyek e fájlok felhasználói számára lehetővé teszik, hogy e műveket megtalálják és azokat *peer-to-peer* hálózaton megosszák – emiatt maga a Pirate Bay is nyilvánossághoz közvetítést végez.

Az EUB a C-597/19. M.I.C.M.-ügyben megerősítette döntését, mely szerint a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételnek minősül az, ha valamely védelem alatt álló művet tartalmazó médiafájlnak egy *peer-to-peer* hálózat felhasználója által előzetesen letöltött szegmenseit az említett felhasználó végberendezéséről e hálózat más felhasználóinak ilyen berendezései felé feltöltik, jóllehet e szegmensek önmagukban csak egy bizonyos letöltési aránytól kezdve használhatók. Ez a határozat azonban olvasható másként is. A felhasználó lehet ugyanis a *peer-to-peer* hálózat szolgáltatását igénybe vevő, és nem a fájlcsere platform fenntartója is. Ezt a felhasználót viszont – ha az igényt arányosan érvényesítik, és a hírközlési szabályok lehetővé teszik – adatszolgáltatási kötelezettség terheli a szerzői jogosult irányában, aki maga is jogosult e-mail-, statikus és dinamikus IP-címeket gyűjteni vagy akár gyűjtetni jogsértés esetén.

Végül az EUB a C-682/18. YouTube-ügyben kimondta, hogy az olyan videómegosztó vagy tárhely- és letöltési link útján fájlmegosztást lehetővé tevő fájlmegosztó platform üzemeltetője, amelyen a felhasználók védelem alatt álló tartalmakat jogellenesen hozzáférhetővé tehetnek a nyilvánosság számára, nem végzi e tartalmaknak az e rendelkezés értelmében vett „nyilvánossághoz közvetítését”. Ehhez azonban annak a feltételnek is meg kell valósulnia, hogy a platform pusztán rendelkezésre bocsátásán túl nem működik közre abban, hogy ilyen tartalma-

kat a szerzői jog megsértésével a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tegyenek. Ez az eset különösen akkor áll fenn, ha az üzemeltető konkrét tudomással bír a védelem alatt álló tartalomnak a platformján való jogellenes hozzáférhetővé tételéről, és azt haladéktalanul nem törli, az ahhoz való hozzáférést haladéktalanul nem szünteti meg, vagy ha a konkrét jogsértésről való tudomás nélkül – noha tudja vagy tudnia kellene, hogy általában véve a platformján keresztül annak felhasználói védelem alatt álló tartalmakat tesznek jogellenesen hozzáférhetővé a nyilvánosság számára – nem hajtja végre azokat a megfelelő műszaki intézkedéseket, amelyek egy szokásos gondossággal eljáró gazdasági szereplőtől ebben a helyzetben elvárhatók annak érdekében, hogy hitelesen és hatékonyan lépjen fel a szerzői jogok e platformon való megsértése ellen, vagy ha részt vesz a jogellenesen nyilvánossághoz közvetített védelem alatt álló tartalmak kiválasztásában, a platformján kifejezetten ilyen tartalmak jogellenes megosztására szolgáló eszközöket biztosít, vagy tudatosan elősegíti az ilyen megosztásokat, amit bizonyíthat az a körülmény, hogy az üzemeltető olyan üzleti modellt fogadott el, amely arra ösztönzi a platformja felhasználóit, hogy azon védelem alatt álló tartalmakat jogellenesen közvetítsenek a nyilvánossághoz. Az ügyben hozott döntés a tartalommegosztó szolgáltatókra vonatkozó, a CDSM irányelvben végül bevezetett új uniós szabályok irányába mutatott.¹³

2.2. A szerzői jogi jogérvényesítés kereteit kijelölő ítéletek köre

E szolgáltatások mind köztes, az információs társadalmi szolgáltatások alkategóriái közé csak nehezen vagy egyáltalán nem besorolható szolgáltatások voltak. Igen fontos előrelépés volt a jogfejlődésben, hogy e tevékenységeket az EUB szerzői jogi szempontból nyilvánossághoz közvetítésnek minősítette úgy, hogy közben nem vetette el azt sem, hogy azok a magánszemélyek, akik a tartalmak megosztását ténylegesen megvalósították, szintén nyilvánossághoz közvetítést valósítottak meg. Az EUB kérdés hiányában azt nem tudta eldönteni, hogy a szolgáltató felelősségének fennállása milyen hatással van a megosztást ténylegesen végző személyek felelősségére. Mindazonáltal a bírósági gyakorlat ilyen irányú fejlődése hatására a jogosultak számára megnyílt a lehetőség, hogy a tartalommegosztásból bevételt szerző szolgáltatókkal szemben lépjenek fel jogérvényesítésért, és ne a megosztókra koncentráljanak.

A szerzői jogi relevanciájú ügyek egy másik része a szolgáltatókkal szemben a *safe harbour* szabályok ellenében is alkalmazható jogérvényesítési eszközök értelmezését adta. Egy belga ügyben¹⁴ a SABAM (a belga zenei közös jogkezelő szervezet) ideiglenes intézkedést kért a Scarlet Extended SA ellen, amelynek során megállapították, hogy a Scarlet internetszolgáltatásán keresztül engedély nélküli fájlcserevel megvalósuló szerzői jogsértés zajlik. A SABAM kérte a nemzeti bíróságot, hogy kötelezze a Scarletet a jogsértéshez nyújtott szolgáltatói tevékenységének abbahagyására, és ezt egy blokkolási és szűrési módszer bevezetése útján valósítsa meg. Az EUB az előzetes döntéshozatalra felterjesztett ügyben végül arra a következtetésre jutott, hogy a nemzeti bíróság jogértelmezési lehetősége nem terjed ki a szűrésre és a blokkolásra kötelezésre. Ezek az eszközök nem értelmezhetők a jogsértés abbahagyására kötelezés egyik módjaként, ha-

¹³ C-682/18. és C-683/18. YouTube és Cyando egyesített ügyek.

¹⁴ C-70/10. Scarlet Extended.

nem új szankciónak minősülnek. A nemzeti bíróság jogértelmezési lehetősége a konkrét ügyben nem terjed odáig, hogy általában, valamennyi érintett és nem érintett szereplőre tovagyrúzó hatással bíró rendelkezést hozzon, ehhez nemzeti jogalkotói lépés szükséges, de a nemzeti jogalkotó is csak az arányosság elvének figyelembevételével vezethet be online tartalomszűrést. A szűrés nem terjedhet ki minden elektronikus kommunikációra, a szűrés és a blokkolás nem alkalmazható általános prevenció céljával, egyáltalán nem alkalmazható ott, ahol nincs jogsértés, és nem lehet kizárólag az internetszolgáltató költségére bevezetni.

A Scarlet-ügyben hozott döntés lényegét megismételte az EUB a C-360/10. SABAM-ügyben hozott döntésében, amelyben szintén a SABAM perelt egy internetes szolgáltatót – ez esetben egy Facebook-szerű szolgáltatást működtető tárhelyszolgáltatót. Az EUB annyiban haladta meg a korábbi ügyben hozott döntését, hogy a nemzeti szintű bírósági döntés nem irányulhat a szűrés rendszer felállításának elrendelése esetén arra sem, hogy folyamatosan azonosítsa a SABAM repertoárjába tartozó valamennyi zeneművet, filmet vagy más audiovizuális alkotást, akár olyanokat is, amelyek a döntés időpontjában még meg sem születtek, csak később kerülnek be a jogkezelés körébe. Egy ilyen szűrési rendszer ugyanis indokolatlanul és aránytalanul korlátozná a tárhelyszolgáltató vállalkozási szabadságát, a korábban már említett alapszabadságok indokolatlan korlátozásán túlmenően.

A C-314/12. UPC Telekabel Wien-ügyben hozott döntés értelmében azonban a hozzáférést biztosító szolgáltató, eltiltó végzés alapján, már kötelezhető előzetes tartalomszűrésre, ha annak módja nem korlátozza aránytalanul a vállalkozáshoz való alapjogát. Az összemérést a tagállami bíróságnak kell elvégeznie. Az ügyben a jogosult konkrét filmek tekintetében kérte a hozzáférést biztosító szolgáltató kötelezését a szűrésre. Az előző két döntést messze felülírta, tartalmilag eltörölte a UPC Telekabel-ügy, így ezeket ma már csak jogtörténetnek lehet tekinteni.

Mindezen ügyek alapján azt lehet mondani, hogy az EUB igen régóta foglalkozik olyan ügyekkel, amelyekben a közvetítő szolgáltatást végző szolgáltató felelőssége nem szűnik meg az eltávolítással, hanem további szankciók is alkalmazhatók ellene. Ezeket az EUB nem tekintette minden körülmények között aránytalan kötelezésnek, sőt a szűrést minimumszankciónak ítélte, és a jogsértés abbahagyására, eltiltásra vonatkozó szankciónak a technológiai környezetre való adaptálásával végeredményben lehetővé tette egyéb, fajsúlyos következmények bevezetését is. Igen fontos azonban, hogy e területen az EUB jogi szabályozás hiányában végső soron nem tudta eldönteni, hogy mi lehet a konkrét ügyekben az érintettek jogait arányosan korlátozó megoldás, kénytelen volt annak megkeresését a tagállami szabályozókra hárítani.

A jogérvényesítési ügyek egy további csoportjában az EUB az adatszolgáltatási igény érvényesíthetőségével foglalkozott. A C-275/06. Promusicae-ügyben kimondta, hogy az Eker., a 2001/29/EK és az adatvédelmi irányelv nem kötelezi a tagállamokat arra, hogy a szerzői jog hatékony védelmének biztosítása céljából előírják a személyes adatok polgári eljárás keretében történő közzétételének kötelezettségét. Vagyis ezen a téren a tagállamok saját maguk dönthetnek a kötelezettség megteremtéséről. Azt, hogy a tagállamokat nem akadályozza az uniós jog abban, hogy a személyes adatok polgári eljárás keretében történő közzétételének kötelezettségét a nemzeti jogban előírják, megerősítette egy azóta született további döntés is.¹⁵

¹⁵ C-557/07. LSG-Gesellschaft zur Wahrnehmung von Leistungsschutzrechten.

Ezek után az EUB nem tekintette az uniós jogba ütközőnek azt a (svéd) tagállami megoldást, amely lehetővé teszi, hogy egy adott internet-előfizető vagy internethasználó azonosítása érdekében arra kötelezzék az internet-hozzáférést biztosító szolgáltatót, hogy a szerzői jog jogosultjának vagy ez utóbbi jogutódjának tájékoztatást adjon arról az előfizetőről, akinek a szolgáltató egy adott IP-címet biztosított, amely címről állítólag a jogsértést elkövették. A svéd nemzeti jogszabály a keresetőségi joggal rendelkező személy által előterjesztett személyes adatok közzéadására vonatkozó meghagyás iránti kérelem tárgyában eljáró bíróság számára lehetővé teszi, hogy az egyes esetek körülményei alapján és az arányosság elvéből eredő követelmények megfelelő figyelembevételével mérlegelje az ellentétes érdekeket.¹⁶

A már hivatkozott C-597/19. M.I.C.M.-ügyben az EUB megállapította, hogy jogszerű a fájlcsere hálózatok olyan felhasználói IP-címeinek szisztematikus rögzítése, akiknek az internetkapcsolatait állítólagosan jogsértő tevékenységek végzésére használták, és a felhasználók nevének és postacímének e jogosulttal vagy harmadik féllel való közlése annak lehetővé tétele érdekében, hogy e jogosult polgári jogi jogérvényesítést kezdjen, ha ez indokolt, arányos és nem visszaélésszerű, és a hírközlési adatvédelmi nemzeti szabály megengedi. Végző soron tehát az EUB a szolgáltatás igénybe vevője által elkövetett szerzői jogi jogsértések elleni igényérvényesítés kapcsán is tovább tudta fejleszteni az Eker. irányelv szabályait, figyelemmel az érintkező uniós normák céljaira is. A bírói gyakorlat azonban – jellegéből fakadóan – nem születhetett olyan generális gyakorlati útmutatást, amely az eltérő tényállások esetében általában alkalmazható lett volna.

3. A CDSM irányelv – a tartalommeszto szolgáltatók felelősségének átalakulása

3.1. Az irányelv hatálya alá tartozó szolgáltatók köre és az új típusú felelősség

A CDSM irányelv, nem kis mértékben a korábban bemutatott előzmények hatására, lezárta az elméleti vitát, és befejezte az EUB által megkezdett jogfejlesztést azzal kapcsolatban, hogy a tartalommesztozásban közreműködő tárhelyszolgáltatók az Eker. irányelv szerinti tárhelyszolgáltatóként működnek-e, és így annak *safe harbour* szabályai alkalmazandók velük kapcsolatban, vagy inkább „egyszerű” elektronikus kereskedelmi szolgáltatóknak minősülnek, ezért az általános felelősségi szabályokat kell velük szemben alkalmazni.¹⁷

A CDSM irányelv 17. cikke szerint tartalommeszto szolgáltatónak minősül az információ társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó olyan szolgáltató, amelynek fő vagy egyik fő

¹⁶ C-461/10. *Bonnier Audio és társai*.

¹⁷ Matthias LEISTNER: *European Copyright Licensing and Infringement Liability Under Art: 17 DSM-Directive Compared to Secondary Liability of Content Platforms in the U.S. – Can We Make the New European System a Global Opportunity Instead of a Local Challenge?* 12(2) *Zeitschrift für Geistiges Eigentum/Intellectual Property Journal* (2020) 123–214.; Eleonora ROSATI: *The Legal Nature of Article 17 of the Copyright DSM Directive, the (Lack of) Freedom of Member States and Why the German Implementation Proposal Is Not Compatible with EU Law*. 15(11) *Journal of Intellectual Property Law & Practice* (2020) 874–878.; João QUINTAIS: *The New Copyright in the Digital Single Market Directive: A Critical Look*. 1 *European Intellectual Property Review* (2020).

célja a szolgáltatás igénybe vevője által feltöltött, jelentős mennyiségű, szerzői jogi védelem alatt álló mű vagy szomszédos jogi teljesítmény tárolása, nyilvánosságához közvetítése, ideértve a nyilvánosság számára lehívásra hozzáférhetővé tételét is, és üzletszerű összerendezése, népszerűsítése. A definíció több olyan elemet is tartalmaz, amelynek értelmezése a bírói gyakorlatra van bízva. A legfőbb bizonytalanságot ezek közül a „jelentős mennyiségű”, valamint a „fő vagy egyik fő cél” kitétel megítélése okozhatja.¹⁸ Mindenesetre meg lehet állapítani, hogy az irányelv szerinti fogalom és az ezekre a szolgáltatókra vonatkozó felelősségi rezsím alapvetően egy mennyiségi feltétel megvalósulását követeli meg: ha az adott szolgáltatónak sikerül bizonyítania, hogy tevékenysége során ugyan elérhetővé válik védett tartalom, az nem jelentős mennyiségű, vagy ez megtörténik, de az egyáltalán nem tartozik az ő fő céljai körébe, akkor továbbra is a korábbi, egyelőre csak az EUB által értelmezett, az általános elektronikus kereskedelmi szabályok alapján kell a felelősségét vizsgálni. Az e fogalom alól kieső szolgáltatók tevékenységét tehát jelenleg az Eker. irányelv, később pedig a DSA szabályai alapján kell megítélni.

Szükséges itt utalni arra is, hogy a feltörekvő (az EU-ban kevesebb mint három éve piacon lévő), de védett tartalmat már jelentős mértékben elérhetővé tevő szolgáltatók, amelyek éves forgalma nem éri el a tízmillió eurót, a CDSM irányelv hatálya alá tartoznak, de az új rezsím szerinti felelősségük korlátozott. Ha azonban a látogatóik havi átlagos száma ebben a kezdeti szakaszban bármikor meghaladja az ötmilliót, már a teljes felelősségi rendszer alá kerülnek. Természetesen ezek a szolgáltatók is csak akkor kerülnek az irányelv hatálya alá, ha legalább az egyik fő céljuk teljesítése során tesznek elérhetővé jelentős mennyiségű védett tartalmat. Értelemszerűen, ha akár a piaci jelenlétük időtartama, akár a bevételeik nagysága vagy az igénybe vevők létszáma elkezd növekedni, akkor az jó eséllyel magával hozza a hozzáférhetővé tett tartalmak mennyiségének növekedését is, ugyanakkor ez már nem befolyásolja a szabályok alkalmazását rájuk. Tehát e szolgáltatók is kikerültek a felelősségük megállapítása tekintetében az általános elektronikus kereskedelmi rezsím alól.

A CDSM irányelv a nem jelentős mennyiségű védett tartalmat megosztó szolgáltatókon kívül egyes szolgáltatótípusokat kifejezetten is kizár a hatálya alól, mert ezeknek nem az a fő céljuk, hogy lehetővé tegyék a felhasználók számára nagy mennyiségű, szerzői jogi védelem alatt álló tartalom feltöltését és megosztását abból a célból, hogy e tevékenységből hasznot szerezzenek. Ilyenek az elektronikus hírközlési szolgáltatások, a vállalkozások közötti felhőalapú szolgáltatások, továbbá azok a felhőalapú szolgáltatások, amelyek lehetővé teszik a felhasználók számára, hogy saját használatukra tartalmakat töltsenek fel, például a tárhelyszolgáltatások vagy az olyan online piacterek, amelyek fő tevékenysége az online kiskereskedelem, ahelyett, hogy hozzáférést biztosítanának szerzői jogi védelem alatt álló tartalmakhoz. Nem tartoznak az online tartalommegosztó szolgáltató meghatározásába az olyan szolgáltatások nyújtói sem, amilyen például a nyílt forráskódú számítógépes programok fejlesztésével és megosztásával foglalkozó platformok, a nonprofit tudományos vagy oktatási adatbázisok vagy a nonprofit online enciklopédiák. Végezetül a szerzői jogi védelem magas szintjének biztosítása érdekében nem al-

¹⁸ A magyar jogalkotó ezt a fogalmat nem definiálta, de a francia szabályozás számszerűsítette a jelentős mennyiséget. Hivatkozva a Magyarázat az Sztj. 57/A. §-hoz, 4. pont. In LEGEZA Dénes – GYERTYÁNFY Péter (szerk.): *Nagykommentár a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvényhez*. Budapest, Wolters Kluwer, Jogtár, 2023. január 1-jei időállapot.

kalmazandó az olyan szolgáltatókra, amelyek fő célja a szerzői jogi kalózkodásban való részvétel vagy annak elősegítése. Ezek tevékenysége az általános elektronikus kereskedelmi szabályok szerint értékelendő.

A CDSM irányelv 17. cikk (1) bekezdése jelentőset lépett előre, amikor rögzítette, hogy a tartalommegosztó szolgáltatók a 2001/29/EK irányelv értelmében vett lehívásra hozzáférhetővé tételt valósítanak meg. Azáltal, hogy ezek a szolgáltatók felhasználóvá minősültek, ami fogalmilag tudatos, szándékos tevékenységet jelent, végeredményben megszűnt az alapja annak a felelősségkorlátozó hivatkozásnak, amely arra épült, hogy nem tudnak az esetleges jogsértésről, vagy az adott helyzetben általában elvárható magatartás tanúsítása esetén ne kellene tudniuk róla. Ilyen módon a közvetítő szolgáltatókra (azon belül a tárhelyszolgáltatókra) vonatkozó felelősségkorlátozási szabályok alkalmazása nem is lehet célszerű. Az irányelvi rendelkezések alapján szerzői jogi szempontból az „egyszerű elektronikus kereskedelmi szolgáltatókhoz” hasonlóan „egyszerű” felhasználónak minősülnek, „aktív kapuőrökké váltak”.¹⁹ Ezzel az átminősítéssel felsorakoztak a végfelhasználók mellé, akik tekintetében persze eddig sem volt kérdéses, hogy ha tartalommegosztó szolgáltatónak nem is, szerzői jogi értelemben mindenképp felhasználónak minősülnek. E változtatást úgy is lehet értelmezni, hogy a szerzői rendelkezési jog határozott erősítést kapott, mivel kiterjedt egy olyan tevékenységi kör jogosítására, amely jelentős bevételeket hozhat a jogosultak számára. A CDSM irányelv ezen eleme erős garanciája a szerzői kizárólagos jog hatékony érvényesíthetőségének.²⁰

Abból, hogy a tartalommegosztó szolgáltatók felhasználónak minősülnek, értelemszerűen következik az is, hogy a megvalósított felhasználáshoz engedélyt kell kérniük a jogosultaktól. Az engedélyszerzési kötelezettség kifejezett kimondása a kizárólagos jogi jelleg szükségesszerű velejárója. Az irányelv azonban itt is speciális megoldást alkalmaz, és lényegesen meghaladja a kialakult európai bírósági gyakorlatot: a tartalommegosztó szolgáltató által szerzett engedély kiterjed a végfelhasználók nem kereskedelmi célú és nem kereskedelmi mértékű bevételt eredményező cselekményeire is, vagy ha a végfelhasználó szerzett engedélyt (akár kereskedelmi célra), akkor az ő engedélye is fedi a tartalommegosztó szolgáltató ehhez szorosan kapcsolódó magatartását. Bár mindkét szereplő felhasználónak minősül, az engedélyszerzés során a szinte tisztán egyablakos jogszerzési modell²¹ nem egyedülálló a szerzői jogban, és a szereplők kiegyensúlyozatlan pozíciójából fakadóan akár hatékonyabb is lehet, mint a külön-külön engedélyezés. Figyelemmel arra is, hogy itt jellemzően a két szereplő nem szerez önállóan bevételt, önmagában semmiképp nem tekinthető az újonnan megnyert szerzői engedélyezési jog indokolatlan megszorításának az egyablakos engedélyezés bevezetése. Sőt, ha a végfelhasználóra nem terjedne ki a tartalommegosztó által szerzett engedély, az azzal járna, hogy a tartalommegosztó tevékenysége adott esetben egy jogsértő feltöltéshez kapcsolódna, aminek a megítélése értelmező szabályok nélkül lehetetlen volna. (Ezzel a megoldással kapcsolatban egyébként az irányelv preambuluma sajnálatos módon nem tartalmaz semmilyen magyarázatot.) Érdemes itt

¹⁹ Giancarlo FROSIO – Sunimal MENDIS: *Monitoring and Filtering: European Reform or Global Trend? The Oxford Handbook of Online Intermediary Liability*. Oxford, Oxford University Press, 2020, 4.

²⁰ FALUDI Gábor: Magyarázat az Sztj. 57/A–E. §-ához. In LEGEZA–GYERTYÁNFY (szerk.) i. m. (18. lj.).

²¹ Ha a végfelhasználó üzleti célú felhasználást végez, akkor a tartalommegosztó által szerzett felhasználási engedély nem fedi a végfelhasználó tevékenységét, ilyen esetben külön engedélyt kell szerezni.

megjegyezni, hogy a CDSM irányelv hatálya alá nem tartozó szolgáltatók esetében a felelősség és a szolgáltatásukat igénybe vevők felelőssége továbbra is teljes mértékben elválik egymástól, külön elbírálás alá esik.

A kizárólagos engedélyezési jog biztosításából nemcsak az engedély megszerzésének a lehető legnagyobb gondossági mérce szerinti kötelezettsége fakad, hanem az engedély elmaradásából fakadó jogsértésért való közvetlen, csökkentett, a lehető legnagyobb gondossági alapú felelősség is mind a szolgáltató, mind a végfelhasználó oldalán. Az irányelv azonban itt is egy újabb komplex rendszert vezet be a tartalmegosztó szolgáltatóval szemben az engedély megszerzésének elmulasztásáért való felelősség alóli mentesülésre úgy, hogy ilyen esetben a végfelhasználó felelősségének rendje (elvileg) érintetlen marad. Látni kell, hogy a felelősség alóli mentesülés feltételei a felróhatóság (adott helyzetben általában elvárható magatartás) megállapíthatóságának kritériumait jelentik a tartalmegosztó szolgáltatók tekintetében, noha az irányelv általában a felelősség kizárásának feltételeként fogalmazza meg azokat. Ilyen módon az itt előírt feltételeknek megfelelő szolgáltató nemcsak a polgári, hanem a büntetőjogi vagy más jellegű felelősség alól is mentesül, bár azt értelemszerűen mindig valamely jogág szerinti eljárásban fogják megvizsgálni. (Ugyanakkor a magánjogi felelősség jellegéből fakadóan ha az alól mentesül a szolgáltató, akkor a büntetőjogi felelőssége sem lesz megalapozható.)

A felelősség alóli mentesülés első feltétele, hogy a felhasználó igazolja, hogy minden tőle telhetőt megtett az engedély megszerzése érdekében. Az adott helyzetben általában elvárható legnagyobb gondosság (*best efforts*) körében vizsgálni kell a szolgáltatás típusát, közönségét és annak méretét, valamint az érintett művek vagy más teljesítmények típusát, továbbá a megfelelő és hatékony eszközök rendelkezésre állását és a szolgáltatókat terhelő költségeit. Hogy ezek végső soron milyen elvárásokat is jelentenek, a bíróságok feladata lesz meghatározni. Fontos azonban látni, hogy nem objektív a felelősség alapja, mivel nem azon múlik, hogy megtörtént-e az engedélyszerzés, hanem azon, hogy a felhasználó mindent megtett-e az engedély megszerzése érdekében. A felelősség beszámítási pontja, ami a szerzői jogban a jogellenes felhasználás esetében nem felelősség, hanem objektív alapú helytállás, ilyen módon átcúsúzik a jogosulttól (adott-e engedélyt vagy sem) a felhasználó oldalára (az adott helyzetben általában elvárható legnagyobb gondosságot tanúsította-e). Ez a (pontosabban az ehhez hasonló) felelősségi konstrukció eddig a szerzői jogsértésért való felelősség tekintetében csak a kártérítési igény megítélése körében volt ismert.

A felelősség alóli mentesülés második, konjunktív kritériuma szerint a tartalmegosztó szolgáltatónak igazolnia kell, hogy a szakmai gondosság magas szintű ágazati normái szerint az adott helyzetben általában elvárható legnagyobb gondossággal mindent megtett annak biztosítása érdekében, hogy elérhetlenné tegye azokat a konkrét műveket és más védelem alatt álló teljesítményeket, amelyekre vonatkozóan a jogosultak megadták a szolgáltatóknak a lényeges és szükséges információkat. Ez lényegében a jogosulti közreműködéssel történő előzetes szűrés kötelezettségét teremti meg a szolgáltató számára arra az esetre, ha nem sikerülne engedélyt szerezni a felhasználáshoz a jogosulttól. Jelentős az az aspektusa ennek a feltételnek, hogy a szűrés csak olyan terjedelemben terheli a szolgáltatót, amilyen adatokkal őt a jogosultak ellátták. Ez abban az esetben is így van, ha egyébként (még) nem sikerült engedélyt szereznie a felhasználáshoz. A szerződés előkészítő szakaszában is komoly együttműködést követel a jogosultakkal. Máshonnan közelítve: ha a jogosult nem is ad engedélyt, attól még érdekében áll a szűréshez szükséges adatokat szolgáltatni a szolgáltatónak, hogy az engedély megadásáig se kerüljenek be

az alkotásai a szolgáltatásba. Végző soron a kizárólagos jogból fakadó lehetőségeket megszorítva ez extra, új típusú kötelezettséget telepít a jogosultakra a jogaik védelme érdekében. Ha nem működnek együtt a szolgáltatóval, az azzal a veszéllyel jár, hogy a szolgáltató könnyebben mentesül a jogsértésért való felelősség alól.

Végül, a felelősség alóli mentesülés harmadik feltételeként a szolgáltatónak minden esetben a jogosultak megfelelően indokolt értesítésének kézhezvételét követően, haladéktalanul intézkednie kell az értesítés tárgyát képező művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények hozzáférhetetlenné tétele vagy honlapjairól történő eltávolítása érdekében, valamint az adott helyzetben általában elvárható legnagyobb gondossággal kell eljárnia azok jövőbeli feltöltésének megakadályozására. Erre minimálisan azért van szükség, mert a tartalomfelismerő rendszerek jelen pillanatban még erős korlátokkal működnek, ilyen módon pedig nem zárható ki, hogy jelentősebb mennyiségű jogsértő tartalom csúszik át rajtuk és kerül jogosulti engedély nélkül is megosztásra.²²

3.2. Felelősség az igénybe vevő tevékenységért

Az irányelv (66) preambulumbekzdése a jogsértésért való objektív felelősség tarthatatlanságát és az előbb leírt felelősségkorlátozási rendszer bevezetését csupán azzal indokolja, hogy az online tartalommosztó szolgáltatók nem az általuk, hanem a felhasználók által feltöltött tartalmakhoz biztosítanak hozzáférést. A CDSM irányelvvvel kapcsolatban az EUB előtt indult ún. lengyel ügyben a főtanácsnok az objektív felelősség fenntartását a következők miatt tartotta elfogadhatatlannak:²³ mivel egyrészt a tartalommosztó szolgáltatások felhasználói anélkül teszik online elérhetővé a tartalmakat, hogy a szolgáltatók e tekintetben előzetes kiválasztást végeznének, másrészt pedig mivel e szolgáltatók valószínűleg nem tudják az ily módon feltöltött összes, létező és jövőbeni mű és védelem alatt álló teljesítmény tekintetében valamennyi jogosulti engedélyt megszerezni, az ilyen objektív felelősség teljes gazdasági modellváltásra kényszerítené az említett szolgáltatókat, és ennek keretében még az interaktív „web 2.0” modelltől is meg kellene válniuk.²⁴

Mindkét érvelésben összemosisódik a szolgáltatónak a saját magatartásáért való felelőssége és a végfelhasználók magatartásáért való felelőssége kérdése. A tartalommosztó szolgáltatónak a felelőssége elsődlegesen a saját mulasztása miatt kellene hogy fennálljon, ami abban nyilvánulhat meg, hogy elmulasztott engedélyt kérni. Az irányelvi szabályozás azonban továbbmegy ennél, mivel annak alapján a felelősség csak akkor áll be, ha a szolgáltató azt sem tudja igazolni, hogy az adott helyzetben elvárható legnagyobb gondossággal járt el a szerződés megkötése érdekében, ami már önmagában szubjektív alapra helyezi a felelősséget. Ezen túlmenően a mentesüléshez a fent leírt cselekményeket is teljesítenie kell, hiszen ha nem szerzett engedélyt, akkor a végfelhasználók cselekményeit sem tudja jogszerűvé tenni ezen az úton.

²² A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. A digitális egységes piacon a szerzői jogról szóló (EU) 2019/790 irányelv 17. cikkével kapcsolatos iránymutatás, Brüsszel, 2021.6.4. COM(2021) 288 final 2. pont.

²³ C-401/19. Lengyelország kontra Parlament és Tanács.

²⁴ Uo. [32].

A végfelhasználó tevékenységével kapcsolatban a korábbi helyzethez képest a repertoárszűrés kötelezettség hatálya alá tartozó „nagy” tartalommegosztó szolgáltató felelőssége annyiban szigorodott, hogy már nemcsak az eltávolítási kötelezettsége merül fel, ha jogsértő tartalom válna elérhetővé a szolgáltatásában, hanem előzetes szűrés kötelezettsége is bevezetésre került, ami eleve azt a célt szolgálja, hogy engedély nélküli helyzetben se tölthessen fel a végfelhasználó engedélyzetlen tartalmat, ha erről megfelelően részletes tájékoztatást kapott a szolgáltató az érintett jogosulttól. Fontos, hogy ezek a kötelezettségek csak akkor játszanak szerepet, ha a szolgáltató végül abba a helyzetbe kerül, hogy nem tudott engedélyt szerezni a felhasználáshoz. Az előzetes szűréshez viszont mindenképp kell a jogosult közreműködése, hiszen ő adja meg azokat az információkat, amelyek szükségesek a szűréshez. Ez azonban biztos, hogy önmagában nem elégséges eszköz a jogosult számára, hiszen ilyen esetben ugyan örülhet annak, hogy nem kerülnek megosztásra a tartalmai, de engedély adása híján elesik a jogdíjtól.

Az objektív felelősség eltűnését a szabályozás a szolgáltató technológiai védekezési kötelezettségével kompenzálja. A felhasználó oldaláról érthető, hogy miért praktikus ez a megoldás, hiszen ha nem kap engedélyt a jogosulttól, amelyet – nemzeti jog rendelkezésétől függően – a közös jogkezelő szervezetek kivételével sem közvetlen, sem áttételes szerződéskötési kötelezettség nem terhel, lényegében abba a helyzetbe kerül (vissza), mint a közvetítő szolgáltató: nem fogja tudni egyesével nyomon követni a feltöltött tartalmak jogszerűségét. Ezt azonban minden erejével meg fogja próbálni elkerülni, ahogy arra a főtanácsnok jutott a C-682/18. YouTube és Cyando ügyben. A jogosult oldaláról vizsgálva azonban egyáltalán nem kedvező a helyzet: végső soron a szerződéskötés elmaradása kiszolgáltatottá teszi jogvédelmét a szolgáltató technológiai megoldásainak. A jogsértés ugyan nem történik meg (vagy a megfelelő adatok szolgáltatása esetén csak igen kis eséllyel), viszont engedély hiányában díjfizetés sem történik a jogosult felé. A klasszikus jogérvényesítés a teljesen tudatos jogsértések körére szorul vissza. A szerződéskötés elmaradásának kétségtelenül nagy vesztese a végfelhasználó. Ha ugyanis a szolgáltató nem szerezte meg a felhasználási engedélyt, akkor a végfelhasználó cselekménye továbbra is jogosítatlan marad, ilyen módon pedig felelős a megosztásért. A végfelhasználó felelőssége teljes, és azt sem a bírói gyakorlat, sem a CDSM irányelv nem korlátozza.

4. A DSA felelősségi szabályai és viszonyuk a CDSM irányelv felelősségi szabályaihoz

A DSA a közvetítő szolgáltatókra vonatkozó szabályokat átemeli az Eker. irányelvből, és alapvetően nem módosít a felelősség alól való mentesülés feltételein. Emiatt a CDSM irányelv felelősségi rezsimjének azonos a viszonya az Eker. irányelv felelősségi szabályaihoz és a DSA felelősségi szabályaihoz. A CDSM irányelv 2. cikk 6. pontja szerint az „online tartalommegosztó szolgáltató” fent már elemzett definíciójából kiemelendő, hogy kapcsolata az elektronikus kereskedelmi szabályokkal világos: az online tartalommegosztó szolgáltatók mindig az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltatók, azaz nemcsak a CDSM irányelv, hanem az Eker. irányelv (később pedig a DSA) hatálya alá is tartoznak.

A CDSM irányelv továbbá szól arról is, hogy mi a viszonya az új felelősségi szabályoknak az Eker. irányelv felelősségi szabályaihoz. A CDSM irányelv (65) preambulumbekzdése egyértelművé teszi, hogy az Eker. irányelv 14. cikke szerinti tárhelyszolgáltatói felelősség alól kerül

nek kivételre a szolgáltatók, ráadásul kizárólag az irányelv hatálya alá eső célból, vagyis a CDSM irányelv sem veszi ki a tárhelyszolgáltatókra vonatkozó összes elektronikus kereskedelmi szabály alól a tartalommegosztó szolgáltatókat, hanem egyedül a szerzői jogi tartalmakért való felelősségük kerül ki innen. Így a CDSM irányelv hatályán kívüli tekintetben a tartalommegosztó szolgáltatók az Eker. irányelv, később pedig a DSA hatálya alá fognak tartozni, a CDSM irányelv és a DSA együtt alkalmazandó rájuk.

A tárhelyszolgáltatás az információs társadalommal összefüggő olyan szolgáltatás, amely ilyen módon egyszerre tartozhat a CDSM irányelv és a DSA hatálya alá. Kétségtelen, hogy a DSA onlineplatform-fogalma szélesebb, de egyértelmű, hogy a „szolgáltatás igénybe vevője kérésére való információátvitel és nyilvános terjesztés” megvalósul akkor, amikor a CDSM irányelv szerinti online tartalommegosztó szolgáltató a felhasználói által feltöltött, jelentős mennyiségű, szerzői jogi védelem alatt álló mű vagy más védelem alatt álló teljesítmény tárolását és ahhoz hozzáférés biztosítását végzi a nyilvánosság számára. A megfogalmazásból következik, hogy a CDSM irányelv szerinti szolgáltató speciális a DSA szerinti szolgáltató fogalmához képest.

Joggal merülhet fel a kérdés, hogy minden közvetítő szolgáltatásra vonatkozik-e a DSA. A DSA kifejezetten utal arra is a 2. cikk (3) bekezdésében, hogy nem érinti az Eker. irányelv alkalmazását. Más kérdés, hogy hatálybalépése pillanatában az Eker. irányelv felelősségi szabályai hatályukat veszítik, és átkerülnek a DSA-ba. A közvetítő szolgáltatók tekintetében a DSA áttemeli az Eker. irányelv felelősségi rendelkezéseit, amelyek érdemben nem változnak. Tehát általában megállapítható, hogy a korábban szerzői jogi ügyekben megméretett közvetítő szolgáltatók szerzői jogi státusza nem változik, és lényegében a rájuk vonatkozó, szűk értelemben vett felelősségi szabályozás sem módosul.

5. A CDSM, az Eker. irányelv és a DSA kapcsolata általában, a tartalommegosztó szolgáltatói felelősségen túl

Mindenekelőtt jelezni kell, hogy a DSA új fogalmat is bevezet a már korábban ismert szolgáltatástípusok mellé, ez pedig az online platform. Ez az a tárhelyszolgáltatás, amelyik a szolgáltatás igénybe vevőjének kérésére információkat tárol és nyilvánosan terjeszt, kivéve, ha ez a tevékenység egy másik szolgáltatás kisebb vagy kizárólag kiegészítő eleme, vagy a fő szolgáltatás kisebb funkcionális, amely objektív és technikai okokból nem használható az említett másik szolgáltatás nélkül, és az ilyen elem vagy funkcionális másik szolgáltatásba való integrációja nem a rendelet alkalmazhatóságának elkerülésére szolgál. Mivel a tartalommegosztó szolgáltatók esetében az igénybe vevő kérésére való információátvitel és nyilvános terjesztés ráadásul jelentős mértékben valósul meg, ezért nem lehet kérdés, hogy a tartalommegosztó szolgáltatók egyben online platformok is, azaz a DSA-nak nemcsak a tárhelyszolgáltatókra, hanem az online platformokra vonatkozó rendelkezései is alkalmazandók lesznek rájuk. E körben tehát azt a kérdést kell vizsgálni, hogy az Eker. irányelvnek és a DSA-nak a nem szűk értelemben vett szolgáltatói felelősségre vonatkozó rendelkezései alkalmazandók-e a CDSM irányelv hatálya alá tartozó tartalommegosztó szolgáltatók tekintetében.

Igen fontos, hogy mit értünk felelősségi szabályok alatt. Ha ugyanis a felelősségi rezsimmimmanens részének tekintjük a felhasználás megtörténtének megállapítását, az objektív felelősség alóli mentesülés kritériumrendszerét, az általános szűrési tilalmat, valamint a kivételek, kor-

látozások védelmét biztosító rendelkezéseket és a vita esetére biztosított panasztételi eljárást is, akkor a DSA e kérdések szabályozása tekintetében nem kerül szóba. Ezt a homogén (ismertetési) megközelítést követi a szerzői jogi törvény kommentárja,²⁵ valamint ez tükröződik a CDSM irányelv 17. cikkének alapjogi megfelelőségét egységében vizsgáló EUB-döntésben is.²⁶ Ha azonban szűken értjük a felelősségi rezsimet, és a kiegészítő intézkedéseket már nem tekintjük felelősségi típusú szabálynak, akkor rendezni kell a DSA és a CDSM irányelv kapcsolatát.

A CDSM irányelv 17. cikke ugyanis nem kizárólag a felelősség és az az alóli mentesülés szabályait tartalmazza. A 17. cikk (7) bekezdése egyrészt szól a jogszerűen hozzáférhetővé tett tartalmak hozzáféréseinek védelméről, a (8) bekezdés a szolgáltatókat terhelő tájékoztatási kötelezettségről a jogosultak felé a felhasznált tartalmakról, valamint a (9) bekezdésben a feltöltők számára biztosított panasztételi mechanizmusról. A (7) és a (8) bekezdés szerinti normáknak megfelelő a DSA-ban nem találunk, de panasztételi mechanizmust az is alkalmaz. A CDSM és az Eker. irányelv viszonya a fentiek szerint egyértelmű: a CDSM irányelv kizárólag az Eker. irányelv 14. cikk (1) bekezdése szerinti vonatkozásban veszi ki a szolgáltatókat az általános szabályok hatálya alól. Az imént említett kiegészítő normák pedig nincsenek átfedésben az Eker. irányelv szabályaival, így nem merül fel alkalmazási kérdés.

A DSA azonban jóval szélesebb, részletesebb szabályozást tartalmaz, ami érinti a CDSM irányelv 17. cikkében is megjelenő kérdéseket. Ráadásul mivel a CDSM irányelv nem rendezhette el a DSA-hoz való viszonyát, ezért ez utóbbiban kell keresni azt a normát, amelyik ebben a kérdésben útbaigazítást adhat. Sajnos azonban a DSA a fent idézett rendelkezéseken kívül nem ad iránymutatást arra vonatkozólag, miként kell alkalmazni a CDSM 17. cikk (7)–(9) bekezdését a DSA hatálybalépése után. A DSA (12) preambulumbekkezdése csupán arra utal, hogy a rendelet alkalmazása nem sértheti – többek között – sem a CDSM irányelvre, sem az említett uniós jogi aktusok érvényesítésére vagy végrehajtására irányuló nemzeti szabályokat. Ez a formula nem zárja ki a DSA szabályainak alkalmazását, de ha kollízióba kerülnének a CDSM irányelv rendelkezéseivel, akkor ez utóbbi szabályait kell alkalmazni.

A következő pont azokat a szabályozási elemeket elemzi, amelyek azonos szabályozási területnek látszanak, és azt vizsgálja, hogy milyen esetben melyik rendelkezést kell alkalmazni. Továbbá elemzi, hogy a közvetítő szolgáltatók tekintetében milyen változások árulkodnak a korábbi bírói gyakorlat beépüléséről vagy éppen az attól való eltérésekről. A tanulmány következő része tehát a felelősségen kívüli, de a szerzői jogi tartalmak megosztása tekintetében releváns további szabályok alkalmazásáról szól, attól az időpillanattól kezdve, amikor a DSA hatályba lép.

²⁵ Magyarázat az Sztj. 57/A. §-hoz, 1. c) pont. In LEGEZA–GYERTYÁNFY (szerk.) i. m. (18. lj.).

²⁶ C-401/19. Lengyelország kontra Parlament és Tanács [21].

6. A DSA egyéb, a közvetítő szolgáltatókra, csak a tárhelyszolgáltatókra, valamint csak a platformokra vonatkozó szabályainak alkalmazása az online tartalommesztő szolgáltatók és a többi közvetítő szolgáltató tekintetében

A DSA számos olyan rendelkezést is tartalmaz, amelynek van relevanciája a szerzői jogi szolgáltatások hatékonysága, a jogsértő tartalmak eltávolítása és a jogsértő személyek számonkérése szempontjából. Ezek a rendelkezések részben vagy egészben követik az EUB korábban tárgyalt, a közvetítő szolgáltatások körében született esetjogát.²⁷ Ahhoz, hogy áttekintésem teljes körű lehessen, szükséges megemlékezni a többi közvetítő szolgáltatóra vonatkozó szabályozás változásáról is. Bár e vonatkozásban a CDSM irányelv nem vezetett be új rendelkezéseket, a DSA szól ezekről, és különösen a felelősségükről. E szolgáltatók felelőssége szempontjából azonban nincs jelentős változás: az Eker. irányelv 12–13. cikkének rájuk vonatkozó felelősségi szabályai hatályon kívül kerülnek (ahogyan a tárhelyszolgáltatók felelősségére vonatkozó 14. cikk és az általános nyomon követési kötelezettségről szóló 15. cikk is). Az Eker. irányelv többi szabálya továbbra is hatályban marad. Az Eker. irányelvből kikerülő, 12–15. cikkbeli szabályok lényegében egy az egyben átkerülnek a DSA 4–5. cikkébe. Továbbá alkalmazandó rájuk a DSA alább bemutatott 7–10. cikke, valamint a 11–15. cikke is. Mivel az európai bírósági szerzői jogi bírói gyakorlatban alapvetően a felelősségre és a nyomon követésre, továbbá az adatszolgáltatásra vonatkozó szabályok alapján születtek döntések, a további elemzést e témakörök köré koncentrálok.

Bár álláspontom szerint a 2. pontban tárgyalt esetekből lesűrhető bírói gyakorlat szövegszerűen nem jelenik meg a rendelet szövegében, az, hogy a hivatkozott preambulumbekzdés kifejezetten megerősíti az EUB esetjogának érvényességét, önmagában is jelentőséggel bír, a rendelet szövegének elemzése pedig alátámasztja, hogy a bírói gyakorlat beépítésre került.

A bírói gyakorlat egyik kiemelkedő eleme volt az egyszerű hozzáférés és a tárhelyszolgáltatók tekintetében is a szűrés, blokkolás kötelezettségének kérdése, ami leginkább az Eker. irányelvben foglalt általános monitorozási kötelezettség hiányáról szóló, az általánosnak nem minősülő, indokolt szűrést azonban nem tiltó szabály értelmezését igényelte. A DSA preambuluma (30) bekezdése kivételként értékeli az egyedi nyomon követési eseteket, valamint a tagállami hatóságok által a tagállami és az uniós joggal összhangban álló nyomon követéseket. Ennek fényében bár maga a normaszöveg nem változott érdemben, a preambulummal összhangban való értelmezése alapján megállapítható, hogy immáron nem a bírósági döntésekből, hanem magából a rendeletből következik a nyomon követési szabályozás tényleges hatálya. Ehhez kiegészítő rendelkezésként megjelent a DSA-ban a 7. cikk, amely rögzíti, hogy a szolgáltatók nincsenek eltiltva forgalmuk önkéntes vizsgálatától.

Az új szabályként bevezetett 9. cikk szerinti, a jogellenes tartalom elleni fellépésre vonatkozó határozatok közül különös jelentősége van azoknak, amelyeket a szerzői jogsértések esetén hoznak meg a hatóságok (jellemzően bíróságok). E szabályok nem zárják ki a szerzői jogsértések esetén hozott határozatokat, ráadásul nem kizárólag a tartalommesztő platformszolgáltatók

²⁷ Martin HUSOVEC: The DSA as a Creator's Charter? 18(2) *Journal of Intellectual Property Law & Practice* (2023) 71–73., <https://doi.org/10.1093/jiplp/jpac116>.

tókra, hanem valamennyi közvetítő szolgáltatóra alkalmazandók. Akár határon átnyúló rendelkezést tartalmazó határozatok is születhetnek, ha a tartalom jogellenessége közvetlenül az uniós jogból vezethető le, vagy ha a kibocsátó hatóság úgy véli, hogy a szóban forgó jogok az uniós és a nemzetközi joggal összhangban szélesebb területi hatályt igényelnek, figyelembe véve ugyanakkor a nemzetközi közösség érdekeit is. Ez a határon átnyúló szerzői jogsértések vonatkozásában különös jelentőséggel bírhat a jövőben.

A 10. cikk szerinti adatszolgáltatási kötelezettség a szolgáltatás igénybe vevője szempontjából a korábbi szabályokat érdemben fejlesztő, lényeges előrelépésnek tűnik: eddig a szabályok igen szűk körben kötelezték a közvetítő szolgáltatókat az igénybe vevők adatainak kiadására akár polgári, akár büntetőügyekben. Az ezzel kapcsolatos EUB-gyakorlat, amely elsősorban a 2004/48/EK irányelv²⁸ alapján alakult, csak igen általános szinten ismerte el a személyes adatok kiadására vonatkozó kötelezettséget: számos alapjog megfelelő mérlegelése mellett végső soron a tagállamokra és azok bíróságaira bízta annak megítélését, hogy kötelezik-e a szolgáltatókat az adatok kiadására. A 10. cikk ezt az adatszolgáltatási kötelezettséget jóval szélesebben szabályozza, mint az Eker. irányelv tette a 15. cikk (2) bekezdésében vagy a 2004/48/EK irányelv a 8. cikkében, figyelemmel az EUB fent elemzett esetjogára is.

A DSA 14. cikke általános előírásokat tartalmaz arról, hogy a szolgáltatók általános szerződési feltételeinek milyen tartalmi kritériumoknak kell megfelelniük. Az e szerinti előírások keretbe foglalják a CDSM irányelv 17. cikkének rendelkezéseit, amelyek a DSA szerinti, „a szolgáltatás használatával kapcsolatban általuk megszabott korlátozásnak” minősülnek (például a tartalommoderálás céljából alkalmazott valamennyi szabály, eljárás, intézkedés és eszköz – beleértve az algoritmikus döntéshozatalt és az emberi felülvizsgálatot –, valamint a belső panaszkezelési rendszerük eljárási szabályzatára vonatkozó információk). A CDSM irányelv 17. cikkében foglalt értesítési és eltávolítási mechanizmus, a szabad felhasználási szabályok, a panaszkezelési mechanizmus, a jogszerű tartalmak figyelembevételére vonatkozó szabályok és végső soron, álláspontom szerint, a felelősségi rendelkezések mind ilyennek minősülnek. Így a 14. cikk szerinti kötelezettségek körébe tartoznak a CDSM irányelv 17. cikke szerinti tevékenységekről szóló tájékoztatások is, de a DSA nem módosítja a tartalmukat.²⁹

Mind az általános üzletpolitika, mind a jogérvényesítési gyakorlat vagy akár a szerzői jogi elmélet számára is igen fontos információk lesznek kinyerhetők a 15. cikk szerinti átláthatósági jelentésekből a közvetítő szolgáltatók szerzői jogi gyakorlatáról, ugyanis ezeknek ki kell terjedniük az ellenük hozott valamennyi határozatra, ráadásul jogsértéstípusonkénti bontásban, továbbá a jogsértő tartalmakkal kapcsolatos bejelentésekre is. Álláspontom szerint ez utóbbi kategóriába tartoznak a szerzői jogi jogosultak által a CDSM irányelv 17. cikk (4) bekezdése alapján benyújtott értesítések is, az ezekre vonatkozó szabályokat azonban a DSA nem befolyásolja, csak szélesebb kontextusba helyezi.

A DSA második szakaszában a csak a tárhelyszolgáltatókra, így a platformszolgáltatókra vonatkozó kötelezettségek közül kiemelkedik a 16–17. cikkben foglalt bejelentési és cselekvési

²⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 2004/48/EK irányelve (2004. április 29.) a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről.

²⁹ Sunimal MENDIS: The Magic Bullet That Isn't! The Limited Efficacy of Article 14 DSA in Safeguarding Copyright Exceptions to Quotation and Parody on Social Media Platforms. *Verfassungsblog*, 2023. május 18., <https://bit.ly/40NGjzx>.

mechanizmusokra vonatkozó szabály. A CDSM irányelv csak utal arra, hogy a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a tartalommegosztó szolgáltatók a jogosultak megfelelően indokolt értesítésének kézhezvételét követően haladéktalanul intézkedjenek az értesítés tárgyát képező művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények hozzáférhetetlenné tétele vagy honlapjaikról történő eltávolítása érdekében, valamint hogy az adott helyzetben elvárható legnagyobb gondossággal járjanak el azok jövőbeli feltöltésének megakadályozására. E szabály részletesebb kibontása lényegében a DSA 16–17. cikke.

Fontos látni azonban, hogy problémát okozhat az, hogy a DSA a szerzői jogi rezsím hatálya alá tartozó szabályokat kizárja a saját hatálya alól, ilyen módon felmerülhet az az értelmezés is, hogy ezek a cikkek nem alkalmazandók a szerzői jogi jogsértésekre. Ez azzal jár, hogy a szolgáltatóknak kétféle rezsímet kellene fenntartaniuk a különböző jellegű jogsértések bejelentésére és a velük kapcsolatos cselekvésre. Itt utalni kell arra, hogy a magyar jog jelenleg az Ekertv. 13. §-ában egy komplex értesítési és eltávolítási eljárást alkalmaz a szerzői jogi, a védjegyjogi és az egyes személyiségi jogi jogsértések elleni fellépés támogatására.³⁰ Ha ennek hatálya kívül helyezésére sor kerül a DSA hatálybalépésével egyidejűleg, az a CDSM irányelvnek az Sztj.-be való átültetését is érintheti,³¹ mivel az értesítési és eltávolítási eljárás tekintetében az Sztj. utal az Ekertv. 13. §-ára.³²

Itt kell megemlíteni, hogy Rosati a CDSM irányelv szerinti *notice-and-stay-down* szabályt kifejezetten speciálisnak tartja a DSA-beli *notice-and-action* szabályokhoz képest, mivel a CDSM több szempontból is eltérő követelményeket támaszt (például nem követeli meg az értesítésben URL megadását), emiatt azzal érvel, hogy a CDSM irányelv átültetéséhez kapcsolódó nemzeti szabályok nem szükségszerűen módosulnak a DSA hatálybalépésével.³³ Ezzel szemben Quintais és Schwemer úgy gondolja, hogy a DSA rendelkezései meg fogják előzni a CDSM irányelv rendelkezéseit.³⁴ A DSA kifejezetten úgy rendelkezik, hogy nem érinti a szerzői jogi szabályokat, emiatt hajlani lehet arra, hogy ebben a kérdésben Rosati álláspontja a helytálló.

A 18. cikk a feltételezhető bűncselekményekkel kapcsolatos bejelentési kötelezettséget szabályozza. Ennek különösen nagy jelentősége lehet akkor, ha a szolgáltató a CDSM irányelv 17. cikke szerinti felhasználáshoz nem kért és kapott engedélyt, ilyen módon mind az ő, mind a szolgáltatása igénybe vevője által megvalósított felhasználás engedélyezetlen maradt. Ha a feltöltő ilyen esetben bűncselekményt valósít meg, a szolgáltató nem egyszerűen kívül marad ezen a cselekményen (feltéve, hogy a CDSM irányelv 17. cikke szerint a felelősség alóli mentesüléshez szükséges valamennyi lépést megtette), hanem bejelentési kötelezettsége keletkezik, feltéve persze, hogy a nemzeti jog szerint az adott cselekmény bűncselekménynek minősül. [Itt megjegyezhető, hogy a magyar Büntető Törvénykönyv 385. § (5) bekezdésének a bűncselekmény alól mentesítő szabálya az egyszerű megosztások tekintetében is alkalmazható, ilyen módon az egyszerű megosztó ott leírt magatartása a magyar jog szerint nem minősül bűncselekménynek.]

³⁰ 2001. évi CVIII. törvény az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről.

³¹ 1999. évi LXXVI. törvény a szerzői jogról (Sztj.).

³² Sztj. 57/E. § (3) bekezdés.

³³ ROSATI i. m. (12. lj.) 75.

³⁴ QUINTAIS–SCHWEMER i. m. (11. lj.) 30.

Bár a szolgáltatónak továbbra sincs általános monitorozási kötelezettsége, a CDSM irányelv felelősségkorlátozó szabályai szerinti eljárása során jóval hamarabb és könnyebben juthat abba a helyzetbe, hogy felismerjen egy jogsértést és kötelezetté váljon a bejelentésre.

A 20–21. cikkben szereplő belső panaszkezelési és bíróságon kívüli vitarendezési mechanizmus szintén olyan előírás a DSA-ban, amely megjelenik a CDSM irányelvben, ennek következtében a nemzeti jogokban is. Egyet lehet érteni Rosati, valamint Quintais és Schwemer azon következtetésével, hogy a DSA előírásai jóval részletesebbek, ezért kiválthatják a CDSM irányelv rendelkezéseit.³⁵ Itt is felmerülhet az a kérdés, hogy a DSA hatálybalépése esetén fenntartható-e az Sztj.-be erre vonatkozóan illesztett rendelkezés,³⁶ vagy hatályon kívül kell helyezni. Álláspontom szerint mivel a DSA azt a kérdést nyitva hagyja, hogy milyen vitarendezési testületekhez lehet fordulni, e kérdés eldöntése tagállami hatáskörben maradt, így az Sztj. e tekintetben akár további szabályozást is kaphat.³⁷

A 22. cikkben elhelyezett, a megbízható bejelentőkre vonatkozó szabályok és a visszaélésekkel szembeni intézkedések és védelem tekintetében a CDSM irányelv nem tartalmaz rendelkezéseket, álláspontom szerint azonban – osztva Quintais és Schwemer nézetét³⁸ – szükséges és fontos ezek alkalmazása a szerzői jogi tartalmat közvetítők tekintetében. A megbízható bejelentőkkel szembeni kritériumoknak szerzői jogi területen teljesen biztosan megfelelnek a vonatkozó jogokat kezelő, nyilvántartásba vett közös jogkezelő szervezetek vagy más jogvédelemmel foglalkozó szervezetek (például a ProArt Szövetség a Szerzői Jogokért).

A visszaélésekkel szembeni intézkedések és védelem tekintetében a 22. cikkben megfogalmazott kritériumok megteremtik a lehetőséget a notórius jogsértők kizárására a szolgáltatás igénybevételéből, ami egy további, igen hatékony eszköze lehet a szerzői jogi jogsértések csökkentésének. Ilyen rendelkezések a CDSM irányelvben nem szerepelnek, ezek minden további nélkül alkalmazhatók. Mindezek alapján elmondható, hogy a valamennyi közvetítő szolgáltatóra, illetve kifejezetten a tárhelyszolgáltatókra vonatkozó DSA-beli, új típusú rendelkezések a szerzői jogi jogérvényesítést is keretezik, arra is alkalmazandók, és jó eséllyel fokozzák a jogsértések elleni intézkedések hatékonyságát.

7. Következtetések

A szerzői jogi tartalmak közvetítésében részt vevő szolgáltatókra vonatkozó jogi rezsim az elmúlt években jelentős változáson ment keresztül. A 2000 óta változatlan jogszabályi kereteket előbb a CDSM irányelv, majd a DSA szabta újra. Bár 2019-ben, a CDSM irányelv elfogadásakor úgy tűnhetett, egyedül a tartalommosztó szolgáltatók tekintetében jött létre új, szigorúbb, a jogosulti érdekeket jobban előtt tartó szabályozás, a DSA hatálybalépésével valamennyi közvetítő szolgáltató számára nehezebbé válik a szerzői jogi jogsértésekért való felelősség alóli mentesülés. Ráadásul még ha a felelősségük nem is lesz megállapítható, számos

³⁵ Uo., 77.

³⁶ Sztj. 57/G. §.

³⁷ QUINTAIS–SCHWEMER i. m. (11. lj.) 32.

³⁸ Uo.

szempontból – nem kis részben az elmúlt húsz év EUB-gyakorlata eredményeként – komolyabban bevonásra kerülnek a szerzői jogsértések elleni harcba. Sajnálatos módon egyelőre úgy tűnik, a tartalommegosztó szolgáltatók továbbra is az engedélyezést elkerülő modellt viszik tovább, ami az igénybe vevők számára egyben kockázatosabb is: amíg nem történik meg a tartalmak engedélyezése a jogosult által, addig az igénybe vevők megosztásai jogsértők, így az a rezsím, amelyet a DSA a jogellenes tartalmakkal kapcsolatban felállít, velük szemben is alkalmazandó.

Bár a DSA érintetlenül hagyja a szerzői jogi *acquis*-t, részletes elemzése alapján meggyőződhetünk arról, hogy számos előírása a szerzői jogi tartalmakat közvetítő szolgáltatók (akár tartalommegosztó szolgáltatók, akár online platformok vagy bármilyen más közvetítő szolgáltatók) tekintetében is alkalmazandó lesz, ami segítheti a szerzői jogi védelem magasabb szintű érvényesülését.

Irodalomjegyzék

- FROSIO, Giancarlo – MENDIS, Sunimal: *Monitoring and Filtering: European Reform or Global Trend? The Oxford Handbook of Online Intermediary Liability*. Oxford, Oxford University Press, 2020.
- HARKAI István – MEZEI Péter: Végfelhasználói flexibilitások és platformfelelősség a CDSM-irányelv fényében. In TÖRÖK Bernát – ZÖDI Zsolt (szerk.): *Az internetes platformok kora*. Budapest, Ludovika, 2022, 109–127.
- HUSOVEC, Martin: The DSA as a Creator’s Charter? 18(2) *Journal of Intellectual Property Law & Practice* (2023) 71–73.
<https://doi.org/10.1093/jiplp/jpac116>
- LEGEZA Dénes – GYERTYÁNFY Péter (szerk.): *Nagykommentár a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvényhez*. Budapest, Wolters Kluwer, Jogtár, 2023. január 1-jei időállapot.
- LEISTNER, Matthias: European Copyright Licensing and Infringement Liability Under Art: 17 DSM-Directive Compared to Secondary Liability of Content Platforms in the U.S. – Can We Make the New European System a Global Opportunity Instead of a Local Challenge? 12(2) *Zeitschrift für Geistiges Eigentum/Intellectual Property Journal* (2020) 123–214.
- MENDIS, Sunimal: The Magic Bullet That Isn’t! The Limited Efficacy of Article 14 DSA in Safeguarding Copyright Exceptions to Quotation and Parody on Social Media Platforms. *Verfassungsblog*, 2023. május 18., <https://bit.ly/40NGjzx>.
- MEZEI Péter – HARKAI István: Önszabályozó platformok? Elemzés a végfelhasználói jogok érvényesüléséről a CDSM irányelv 17. cikkének átültetése fényében. *In Medias Res*, 2022/1., 5–17., <https://bit.ly/3uOUCYw>.
- PEUKERT, Alexander et al.: European Copyright Society – Comment on Copyright and the Digital Services Act Proposal – 53 IIC (2022).
- QUINTAIS, João: The New Copyright in the Digital Single Market Directive: A Critical Look. 1 *European Intellectual Property Review* (2020).

QUINTAIS, João P. – SCHWEMER, Sebastian F.: The Interplay between the Digital Services Act and Sector Regulation: How Special Is Copyright? 13(2) *European Journal of Risk Regulation* (2022) 191–217.

<https://doi.org/10.1017/err.2022.1>

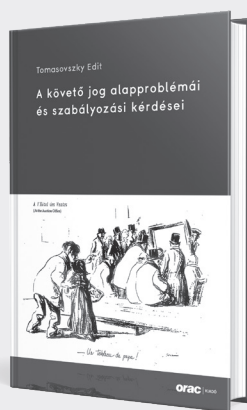
ROSATI, Eleonora: The Legal Nature of Article 17 of the Copyright DSM Directive, the (Lack of) Freedom of Member States and Why the German Implementation Proposal Is Not Compatible with EU Law. 15(11) *Journal of Intellectual Property Law & Practice* (2020) 874–878.

ROSATI, Eleonora: The Digital Services Act and Copyright Enforcement: The Case of Article 17 of the DSM Directive. *IRIS*, 2021-01.

A KÖVETŐ JOG ALAPPROBLÉMÁI ÉS SZABÁLYOZÁSI KÉRDÉSEI

SZERZŐ: Tomasoovszky Edit

ÁRA: 7000 Ft

A követő jog a szerzői jog „új” jogintézménye, mindössze százéves történelemmel bír, azonban már ezen viszonylag rövid időszak alatt is meglehetősen ellentmondásossá vált, noha célja a kezdetekkor is világos volt, és máig sem változott: a művészek munkájának anyagi elismerése, további alkotómunkára ösztönzése. A kötet feltárja, hogy a szerzői jog rendszerében sokszor idegennek tekintett követő jog hogyan tud mégis illeszkedni a szerzői jog többé-kevésbé egységes szövetéhez. A követő jog szerzői jogban való elhelyezésének kérdései szoros kapcsolatban állnak a szerzői jog terjedelmének mindig aktuális és érzékeny egyensúlykeresésével.

A kötet célja, hogy a követő jog jogi, gazdasági és művészeti vonatkozásairól komplex áttekintést nyújtson, valamint a követő jog gyakorlati érvényesülésének bevált és kevésbé ideális megoldásait vizsgálva a jogintézmény szabályozásának további fejlesztéséhez is hozzájáruljon. Ilyen átfogó munka a hazai szakirodalomban ez idáig nem készült a témában.

A munka egészére jellemző a közeli és a távoli perspektíva váltakozása: ahogyan egy kiállítás képei között sétálunk, néha közelebb lépve, hogy a festmény legapróbb részleteit is alaposan meg tudjuk figyelni, máskor pedig hátrébb lépve, hogy a kompozíció egésze áttekinthetővé váljon számunkra.

A jogi szabályozásbeli anomáliák feltárása és alapos tanulmányozása talán nem adna elegendő okot az optimizmusra, jelen kötet mégis azt hangsúlyozza, hogy az eddig megtett út, a jogintézmény mai formájában történő kialakulása alapján megalapozott remény van arra, hogy a követő jog a jövőben még hatékonyabban fogja szolgálni alapvető célját. Reménykeltő az a tény is, hogy nemzetközi szinten is folyamatosan napirenden van a téma, és a szerzői jog számos egyéb releváns tárgyköre mellett is jelentős figyelmet kap. Tennivaló mindenképpen akad ezen a területen.